

Portefeuillehouder
H.P. Mittendorff

Datum raadsvergadering
27 november 2008

Datum voorstel
21 oktober 2008

Agendapunt

Onderwerp
Overname sociale werkvoorziening

De raad wordt voorgesteld te besluiten:

1. in te stemmen met het onderhandelingsakkoord betreffende de overname van de sociale werkvoorziening door BIGA per 1 januari 2009;
2. in te stemmen met effectuering van het 'preferred suppliership' voor BIGA op het moment dat de overname van SWZ door BIGA een feit is;
3. in te stemmen met het aangegeven dekkingsvoorstel en via de Voorjaarsnota 2009 de gemeentebegroting daarop aan te passen.

Inleiding

De deelnemende gemeenten in de Gemeenschappelijke regeling Sociale Werkvoorzieningsschap Zeist en omstreken hebben aangegeven een modernisering van de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (hierna: Wsw) na te streven. In de "kadernotitie beleid Wsw", zoals die eind 2006 is vastgesteld, is uitgesproken dat het Sociale Werkvoorzieningsschap Zeist en omstreken (hierna: SWZ) een beweging 'van binnen naar buiten' dient te maken. De gemeenten willen dit bevorderen door het SWZ van een relatief grootschalige en geïsoleerde voorziening voor sw-geïndiceerden te veranderen in een voorziening die er naar streeft de mensen op of zo dicht mogelijk bij de reguliere arbeidsmarkt te plaatsen. En als dat vanwege de persoonlijke beperkingen niet kan, de sw-geïndiceerden te plaatsen op kleinschaliger georganiseerde arbeidsactiviteiten in of in de buurt van hun woonplaats. Deze beweging moet het mogelijk maken om te komen tot een grotere variëteit aan arbeidsaanbod voor de voor sw-geïndiceerden, waardoor hun individuele ontplooiingsmogelijkheden worden vergroot. Het bestuur van het SWZ wil in de toekomst zorgen voor werk dat zo goed mogelijk past bij de individuele medewerker uitgaande van het principe dat de competenties van de werknemer centraal staan en hierbij passend werk wordt gezocht. Het bestuur van het SWZ is nu van mening dat 'BIGA' veel beter in staat is de gemeentelijke ambities op het sociale domein waar te maken. BIGA is de voorlopige werknaam van een samenwerkingsverband van drie organisaties:

- Bartimeus, een instelling die blinden en slechtzienden ondersteunt op de domeinen leven, wonen, leren en werken;
- de Inclusief Groep, een maatschappelijke onderneming op de Noord-Veluwe met als doel mensen met een competitieve achterstand op de arbeidsmarkt aan passend werk te helpen;
- Abrona, een organisatie voor dienstverlening aan kinderen en volwassenen met een verstandelijk handicap.

Het Dagelijks Bestuur van het SWZ heeft op 9 oktober 2008 het voorgenomen besluit vastgesteld om in te stemmen met het onderhandelaarsresultaat inzake de overname van het SWZ door BIGA per 1 januari 2009. Aan de raden van de in het SWZ deelnemende gemeenten is het voorstel voorgelegd om hun zienswijze kenbaar te maken, waarna het Algemeen Bestuur van het SWZ een definitief besluit neemt over de overname van het SWZ door BIGA.

Beoogd effect

Het binnen een gezonde financiële bedrijfshuishouding komen tot een vergroting van de individuele ontplooiingsmogelijkheden voor sw-geïndiceerden.

Argumenten

1.1 BIGA is beter in staat om de gemeentelijke ambities op het sociale domein waar te maken.

1.1.1 ten aanzien van de keuze voor BIGA

Om de beweging 'van binnen naar buiten' te realiseren heeft het Algemeen Bestuur van het SWZ eind 2007 de intentie uitgesproken om het uitvoeringsbedrijf van het SWZ te fuseren met, dan wel te laten overnemen door, een geschikte kandidaat. Het is de overtuiging van het bestuur dat samenwerking met een andere partner voordeel oplevert zowel voor het bereiken van de sociale ambities als in financieel opzicht. In een zorgvuldig beoordelings-, selectie- en onderhandelingsproces is uiteindelijk voor overname gekozen door BIGA en met BIGA een set van afspraken overeengekomen die de overname van de uitvoeringsorganisatie van het SWZ per 1 januari 2009 mogelijk maakt. Dit integraal onderhandelaarsresultaat is als bijlage aan dit voorstel toegevoegd.

1.1.2 ten aanzien van de realisatie van de gemeentelijke sociale doelstellingen

Het SWZ en BIGA zijn in een innovatief proces tot kwantitatieve afspraken gekomen over de "sociale prestaties" van BIGA in de periode 2009 – 2014. Deze prestatieafspraken zullen elk jaar in goed overleg tussen BIGA en de GR SWZ op hun actualiteitswaarde worden getoetst. Prestaties door BIGA worden in eerste aanleg verwacht op drie door de GR SWZ benoemde sociale pijlers:

- realisatie van een gevarieerder aanbod van sw-werkplaatsen;
- realisatie van werk op de door de sw-medewerker gewenste locatie;
- realisatie van ontwikkelingskansen voor sw-medewerkers.

In een werkgroep waarin het SWZ, de deelnemende gemeenten en BIGA vertegenwoordigd waren, zijn de bovenstaande sociale wensen voor de periode 2009 – 2014 nader geoperationaliseerd in prestatie-indicatoren. Concreet wordt in de periode 2009 – 2014 een toename verwacht van:

- het aantal werksoorten in de deelnemende gemeenten;
- de spreiding van de sw-populatie over de deelnemende gemeenten;
- het aantal strategische allianties in de deelnemende gemeenten;
- het aantal (interne) mobiliteitsbewegingen van sw-medewerkers.

De door BIGA te leveren prestaties binnen het sociale domein zijn nader uitgewerkt in bijlage 3 van het integrale onderhandelaarsresultaat.

1.1.3 ten aanzien van de overname en uitvoering van de sw-dienstverlening

Er is nadrukkelijk sprake van een overname door BIGA. Zo komt er een BIGA-directeur, draagt BIGA volledig het ondernemersrisico dat met de uitvoering van de Wsw gepaard gaat en gaat het ambtelijk personeel (per 1 januari 2010, zie hieronder) over naar BIGA. De sw-medewerkers blijven formeel in dienst van de gemeenschappelijke regeling SWZ, als publiekrechtelijke rechtspersoon, maar het materieel werkgeverschap wordt uitgeoefend door BIGA. Tenslotte neemt BIGA ook de machines en voorraden over. BIGA ontvangt jaarlijks en in aanvulling op de Rijksbijdrage een vaste structurele bijdrage van € 50.000,- van de deelnemende gemeenten, waarbij onze gemeente goed is voor 11,3 %, en het om niet gebruik van het onroerend goed. Over deze bijdrage en over de risico's die voortkomen uit de periode vóór de overnamedatum zijn afspraken vastgelegd in de financiële paragraaf van het onderhandelaarsakkoord.

Gekoppeld aan de overname van de uitvoeringsorganisatie van het SWZ is tevens overeengekomen dat het SWZ per 1 januari 2009 BIGA aanwijst als hoofdaannemer voor de feitelijke uitvoering van de Wsw onder handhaving van de bestuurlijke verantwoordelijkheid van het SWZ. Deze afspraken kunnen door het SWZ worden geëffectueerd door ondertekening van een aanwijzingsbesluit. In het aanwijzingsbesluit wordt ook de feitelijke rechtsverhouding tussen de het SWZ en BIGA geregeld.

De intentie van partijen is om de samenwerking voor onbepaalde tijd aan te gaan. Overeengekomen is dat de het SWZ BIGA zal aanwijzen als uitvoerder en dat met BIGA een sociaal-economisch contract zal worden afgesloten dat voor het eerst geldt voor vier jaar en vervolgens stilzwijgend wordt verlengd met inachtneming van een wederzijdse opzegtermijn van twee jaar.

1.1.4 ten aanzien van de rechtspositie van de sw-medewerkers

De overname biedt de sw-medewerkers meer ontplooiingsmogelijkheden vanwege een gevarieerder aanbod van werk en locaties en betere ontwikkelingskansen.

De wetgever heeft bepaald dat het formeel werkgeverschap bij een publiekrechtelijke rechtspersoon dient te zijn. De gemeenschappelijke regeling SWZ heeft publiekrechtelijke rechtspersoonlijkheid en blijft formeel werkgever. Aan de rechtspositie van de sw-medewerkers verandert dan ook niets.

Verder is sprake van een werkgelegenheidsgarantie, voor zover die niet onmogelijk wordt gemaakt door aanpassingen in de door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid opgelegde taakstelling. Afsproken is dat het materieel werkgeverschap vanaf 1 januari 2009 wordt ingevuld door BIGA, hetgeen praktisch gezien de beste uitvoeringswijze is.

Voor de sw-werknemers die in dienst komen bij BIGA geldt dat voor hen de CAO-Wsw van de Inclusief Groep van toepassing wordt. Zo nodig worden met de bonden overgangsregelingen afgesproken.

1.1.5 ten aanzien van de ambtelijke medewerkers van het SZW

Voor de overgrote meerderheid van de ambtelijke medewerkers geldt het principe: 'mens volgt functie'. Voor enkelen kan het boventaligheid betekenen. BIGA heeft steeds aangegeven dat de ambtelijke formatie zal moeten worden teruggebracht om te kunnen komen tot een verantwoord exploitatieresultaat. Men wil het jaar 2009 benutten om zorgvuldig te bepalen welke functies worden gehandhaafd en welke moeten vervallen. Eventuele boventaligheid zal op basis van een door BIGA op te stellen formatieplan in de eerste helft van 2009 definitief worden vastgesteld. Afspraak is dat voor het voltallige ambtelijk personeel gedurende het eerste jaar (2009) niets verandert. Tijdens deze overgangperiode, blijven de ambtelijk medewerkers in dienst van de het SWZ. Bijgevolg wordt ruimte gecreëerd om daar waar mogelijk natuurlijk verloop te creëren en invulling te geven aan de afspraak dat BIGA zich maximaal inspant voor het realiseren van herplaatsing van boventaligen bij één van de moederorganisaties, bij de in het SWZ deelnemende gemeenten, dan wel elders. Via een tussen BIGA en GR SWZ overeengekomen bonus-malussystematiek (bijlage 4 van het integrale onderhandelaarsresultaat) zal aan deze inspanning een extra impuls worden gegeven. Daarbij wordt er vanuit gegaan dat de deelnemende gemeenten de boventalige ambtelijke medewerkers van het SWZ beschouwen als interne kandidaten bij het invullen van hun vacatures.

Voor de rechten en de plichten van boventalig ambtelijk personeel wordt een Sociaal Plan opgesteld, waarvoor het geldend Sociaal statuut van de gemeente Zeist het kader vormt. Zo nodig worden overgangsregelingen afgesproken met de bonden.

1.1.6 ten aanzien van de overnamedatum

Voor BIGA is 1 januari 2009 een cruciale datum. Nog langer uitstel van de overname leidt tot een slechtere uitgangsspositie omdat een langdurig overnameproces ongunstig is voor de bedrijfsvoering en het welzijn van medewerkers. De kosten lopen zo nog meer op. Vanwege de zorgvuldigheid is het voor BIGA niet acceptabel dat de overgangsdatum wordt opgeschoven.

1.1.7 ten aanzien van de huisvesting

Overeengekomen is dat BIGA gedurende de looptijd van het contract het SWZ-gebouw aan de Thorbeckelaan te Zeist om niet in gebruik heeft.

1.1.8 ten aanzien van het voortbestaan van de gemeenschappelijke regeling SWZ

De gemeenschappelijke regeling SWZ blijft in afgeslankte vorm nodig omdat de Wsw het publiekrechtelijk werkgeversschap voorschrijft. Aan de uitwerking van de financiële consequenties wordt nog gewerkt. SWZ gaat momenteel uit van een ambtelijke formatiebehoefte van 0,85 fte. In een sociaal-economisch contract tussen het SWZ en BIGA worden de afspraken vastgelegd over onder meer de onderlinge verdeling van taken en bevoegdheden, de financiering van de uitvoering en de informatieverstrekking.

2.1 *Bewuste winkelnering zorgt ervoor dat alle partijen zoveel mogelijk bijdragen aan het bieden van zinvol werk aan de sw-medewerker.*

Onderdeel van het onderhandelaarsresultaat met BIGA is ook het zogenoemde 'preferred suppliership'. Daaronder wordt in dit kader verstaan dat de het SWZ en de daarin deelnemende gemeenten, maar ook de Regionale Sociale Dienst zich binnen de kaders van de aanbestedingsregels maximaal zullen inzetten voor een voldoende orderportefeuille van BIGA. Dit is opgenomen om een ieder zoveel mogelijk te laten bijdragen aan het bieden van zinvol werk aan de sw-medewerker.

In ruil hiervoor neemt BIGA het volledige exploitatierisico van de uitvoering van de sociale werkvoorziening over. De gemaakte afspraken over deze inspanningsverplichting en de door de gemeenten verlangde prestaties van BIGA zijn niet los van elkaar te zien. De mate waarin beide partijen in staat zijn om het principe van wederkerigheid toe te passen, zal direct van invloed zijn op succesvolle realisatie van de sociale doelstellingen door de jaren heen.

Wet- en regelgeving staat toe dat extra aandacht uitgaat naar de inkoop van werk bij de sociale werkvoorziening wanneer bij de gemeente uitbesteding van werkzaamheden aan de orde is.

Wij zullen daartoe het gemeentelijk aanbestedingsbeleid nog onder de loep nemen.

Het preferred suppliership richting BIGA is pas daadwerkelijk aan de orde op het moment van overname.

Kanttekeningen en alternatieven

1.1 Alternatief: Zelfstandig voortzetten van het SWZ-uitvoeringsbedrijf.

Wij zijn met het Dagelijks Bestuur van het SWZ van mening dat de gewenste sociale doelstellingen onvoldoende zullen worden bereikt als het SWZ-uitvoeringsbedrijf zelfstandig doorgaat. Het zelfstandig voortbestaan brengt ook grote onzekerheden met zich mee omdat de eventuele exploitatieverliezen voor rekening komen van de deelnemende gemeenten.

In elk geval is een reorganisatie van het bedrijf nodig om de te verwachten nadelige exploitatieresultaten, zoals gebleken uit de herziene begroting 2008, 2009 en de meerjarenbegroting van het SWZ, naar een aanvaardbaar niveau te brengen.

Bij de voorgenomen overname, ligt het exploitatierisico geheel bij BIGA.

Aanpak/ Uitvoering

Voor de vervolgacties is het volgende overzicht opgesteld.

Datum	Wie	Wat
nov. 2008	Moederorganisaties BIGA	stemmen in met het onderhandelsakkoord
nov. 2008	Ondernemingsraad	brengt advies uit over de personele gevolgen
nov./dec. 2008	Raden	maken hun zienswijze kenbaar
begin dec. 2008	Algemeen Bestuur SWZ	neemt een definitief besluit
begin dec. 2008	SWZ /BIGA	tekenen voorliggend pakket (notitie en bijlagen)
< 31 dec. 2008	SWZ / BIGA	stellen huurovereenkomst op
< 31 dec. 2008	SWZ	benoemen achterblijvende taken Gemeensch Regeling
1 jan. 2009	BIGA	Is uitvoerder Wsw voor gemeenten Bunnik, De Bilt, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede en Zeist
1 juli 2009	SWZ /BIGA /GO	Bereiken akkoord over Sociaal Plan
1 jan. 2010	Personeel SWZ	Gaan over naar BIGA / zijn herplaatst / sociaal plan

Communicatie

Ter wille van een adequate besluitvorming, is het e-mailadres swzbiga@zeist.nl is opengesteld, waarop individuele raadsleden of politieke fracties alle vragen over de overname kunnen stellen aan alle betrokken partijen. De vragen worden steeds op korte termijn van een antwoord voorzien. Alle gestelde vragen en de gegeven antwoorden komen te zijner tijd beschikbaar voor elk raadslid.

Tijdens de behandeling van dit voorstel in uw commissie, zal een vertegenwoordiging van het SWZ en BIGA aanwezig zijn voor toelichting.

Evaluatie

BIGA zal periodiek alle informatie geven die nodig is voor een juiste beoordeling van het gevoerde beleid en ten behoeve van onze eigen begroting en jaarrekening.

Verder legt BIGA verantwoording af aan de deelnemende gemeenten over de sociale prestaties die in de jaarafspraken zijn vastgelegd.

Kosten, baten en dekking

Het integrale onderhandelaarsresultaat bevat een financiële paragraaf waarin een uitwerking is opgenomen van de financiële consequenties van de overname van SWZ door BIGA.

In hoofdlijnen luiden de afspraken met BIGA als volgt:

- BIGA betaalt aan het SWZ de boekwaarde voor de activa, installaties, machines, inventaris, vervoermiddelen, grond- en hulpstoffen, gereed product en overige voorraden;
- het SWZ betaalt de opgebouwde rechten van ambtelijke medewerkers (vakantiegeld, verlofdagen en seniorenregeling) aan BIGA. Deze kosten zouden – ook zonder dat sprake zou zijn van een overname – toch betaald moeten worden;
- het SWZ treft een voorziening voor de te verwachten kosten van het sociaal plan (waarover in een later stadium nog onderhandeld moet worden). Deze kosten zouden ten dele (het afslankingsdeel) ook moeten worden gemaakt bij zelfstandige voortzetting van het SWZ. Met betrekking tot herplaatsingen is een bonus- malussystemathiek overeengekomen;
- Vanaf 2010 wordt het voor het SWZ mogelijk om een bonus dan wel malus te verbinden aan de prestaties van BIGA op het sociale domein.
- BIGA is per 1 januari 2009 volledig drager van het ondernemersrisico dat met de uitvoering van de Wsw gepaard gaat;
- In ruil daarvoor draagt de het SWZ jaarlijks en in aanvulling op de rijksbijdrage bij aan de exploitatie van BIGA. Dit doet zij door onroerend goed om niet voor gebruik ter beschikking te stellen en een jaarlijkse bijdrage van € 50.000,--. De lasten van het onroerend goed zijn voor rekening van het SWZ;
- In 2009 betaalt het SWZ aan BIGA tot slot een eenmalige bijdrage van € 1.273.000,- ter dekking van te verwachten aanloopverliezen.

Een toelichting op elk van de genoemde afspraken onderdelen is opgenomen in paragraaf 3.4 van het integrale onderhandelaarsresultaat.

Financiële consequenties gemeentebegroting en dekking

Financiële consequenties gemeentebegroting: kosten, baten en dekking			
jaar	omschrijving	Aandeel De Bilt (11.3%)	dekking
2009	overdracht rijksbijdrage Wsw zie Rombegroting SWZ 2009-2012	€ 2.054.704 € 418.326	begroting 2009-budgettair neutraal * Via Voorjaarsnota 2009**
2010	overdracht rijksbijdrage Wsw zie Rombegroting SWZ 2009-2012 bonus/malus jaarafspraken Sociaal Plan	€ 2.054.704 € 77.405 p.m. p.m.	begroting 2010-budgettair neutraal * Via Voorjaarsnota 2009** Via Voorjaarsnota 2009 Via Voorjaarsnota 2009
2011	overdracht rijksbijdrage Wsw zie Rombegroting SWZ 2009-2012 bonus/malus jaarafspraken	€ 2.054.704 € 54.918 p.m.	begroting 2011-budgettair neutraal * Via Voorjaarsnota 2009** Via Voorjaarsnota 2009
2012	overdracht rijksbijdrage Wsw zie Rombegroting SWZ 2009-2012 bonus/malus jaarafspraken	€ 2.054.704 € 55.709 p.m.	begroting 2012-budgettair neutraal * Via Voorjaarsnota 2009** Via Voorjaarsnota 2009

* rijksbudget 2008 omdat het rijk voor de komende jaren nog geen beschikking heeft afgegeven

**de afgelopen jaren betrof de gemeentelijke bijdrage jaarlijks grofweg € 270.000,-

Voor het jaar 2009 zijn in de rompbegroting SWZ 2009-2012 ook bedragen opgenomen voor de reservering van verlofdagen (€ 350.000), vakantietoeslag (€ 450.000) en seniorenuitkeringen (€ 405.000). Deze posten betreffen opgebouwde rechten van voor de overname (2008 en eventueel van voorgaande jaren) door BIGA en zijn nog voor rekening van het SWZ. De kosten voor de verlofdagen en vakantietoeslag waarop medewerkers recht krijgen in 2009 worden volledig door BIGA betaald. Voor de seniorenregeling is afgesproken dat de kosten van de per 2009 opgebouwde rechten gelijkelijk worden verdeeld (ieder € 405.000,-).

In principe zouden deze kosten uit de exploitatie van het SWZ van 2008 moeten komen, maar hierin is in de begroting 2008 van SWZ niet voorzien. Bij 'normale' bedrijven komen dit soort opgebouwde rechten als voorziening op de slotbalans te staan en komen dan ten laste van de exploitatie van het jaar waarin het recht is opgebouwd (bij overname door een ander bedrijf gaan die voorzieningen dan gewoon over). Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) schrijft het treffen van een dergelijke voorziening bij een gemeenschappelijke regeling niet voor.

BIGA zal wel jaarlijks de voorzieningen voor vakantie en verlof treffen die meegaan naar een volgend jaar. In geval BIGA na 2014 zou stoppen, komen deze reserveringen uiteraard weer terug bij het SWZ. Als bij het opstellen van de jaarrekening 2008 van het SWZ blijkt dat het exploitatieresultaat gunstiger uitpakt dan begroot, dan komen deze middelen terug naar de gemeenten of worden door het SWZ alsnog gereserveerd voor de voorzieningen verlofdagen, vakantietoeslag en seniorenuitkeringen. De rompbegroting SWZ 2009 behoeft dan aanpassing.

Wij zullen alle financiële consequenties voor de gemeentebegroting verwerken in onze Voorjaarsnota 2009.

Burgemeester en wethouders van de gemeente De Bilt,
de secretaris, de burgemeester,

drs R.A.K. Huijbregts

A.J. Gerritsen

Bijlagen bij het raadsvoorstel

Meegezonden bijlagen	1.	Een integraal onderhandelaarsresultaat betreffende de overname van SWZ door BIGA per 1 januari 2009 (inclusief 4 bijlagen).
Stukken ter inzage	1.	Kadernota beleid Wsw 2006;
	2.	Memo Berenschot d.d. 14 oktober 2008 - Vraag & Antwoord (overname SWZ door BIGA)
	3.	Memo toelichting indicatieve begrotingen SWZ 2009-2012
Geheime stukken ter inzage (conform art. 25 Gemeentewet)	n.v.t.	

Contactambtenaar: mevrouw S.L. van den Berge, T (030) 228 95 82, E BergeI@debilt.nl

De raad van de gemeente De Bilt;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 21 oktober 2008, met het onderwerp Overname sociale werkvoorziening;

overwegende dat het gewenst is om binnen een gezonde financiële bedrijfshuishouding te komen tot vergroting van de individuele ontplooiingsmogelijkheden voor geïndiceerden ingevolge de Wet sociale werkvoorziening;

gelet op de Gemeenschappelijke Regeling Sociale Werkvoorzieningsschap Zeist en omstreken en de artikelen 108, lid 1, en 147, lid 2, van de Gemeentewet;

BESLUIT:

1. in te stemmen met het onderhandelingsakkoord betreffende de overname van de sociale werkvoorziening door BIGA per 1 januari 2009;
2. in te stemmen met effectuering van het 'preferred suppliership' voor BIGA op het moment dat de overname van SWZ door BIGA een feit is;
3. in te stemmen met het aangegeven dekkingvoorstel en via de Voorjaarsnota 2009 de gemeentebegroting daarop aan te passen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 27 november 2008,

de raad voornoemd,
de griffier,

de voorzitter,

mr drs J.L. van Berkel

A.J. Gerritsen